

Анна ЛЯШЕНКО, редактор напрямку

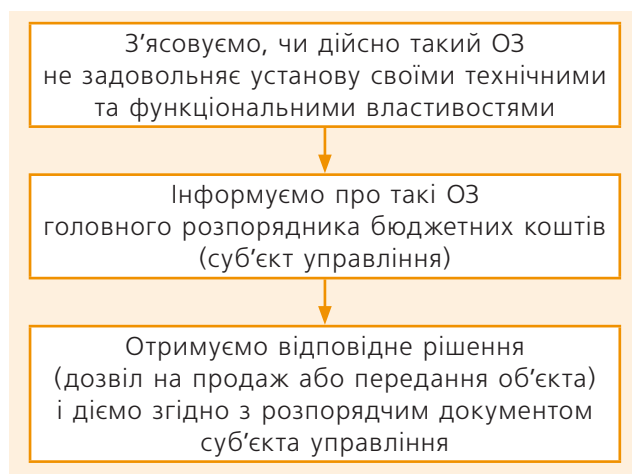

ОСНОВНИЙ ЗАСІБ СТАВ НЕ ПОТРІБЕН: ЩО РОБИТИ ТА ЯК ОБЛІКУВАТИ?

Основні засоби (далі – ОЗ) придбаваються за потребою, але з часом деякі з них не використовуються і припадають пилом, хоча комусь могли б стати у пригоді. Тож що робити з такими непотрібними ОЗ: списати, подарувати чи передати? Як діяти у цій ситуації з дотриманням норм чинного законодавства та вигодою для установи, розкажемо у консультації.

Коли ОЗ стають непотрібними

Для наочності покажемо **алгоритм дій** у разі, якщо ваша установа не використовує певні ОЗ:

А тепер про це все розповімо докладніше.

Об'єкт ОЗ визнається активом, зокрема, якщо є ймовірність, що суб'єкт держсектору отримає майбутні економічні вигоди, пов'язані з його використанням, та/або об'єкт має потенціал користності для суспільства (п. 2 розд. II НП(С)БОДС 121 «Основні засоби»).

ОЗ придбавають для забезпечення виконання покладених на бюджетну установу обов'язків. Звичайно, що комплект меблів, придбаний, наприклад, для кабінету, не може стати непотрібним, бо його завжди можна використати в іншому приміщенні або кабінеті. А от, припустимо, із комп'ютерним обладнанням може виникнути ситуація, коли системний блок працює, але його потужності не вистачає для роботи нової про-

грами, а модернізація згідно з вимогами програмного забезпечення є економічно не вигідною. Тоді приймається єдине рішення – придбати нові системні блоки, а може, навіть і ноутбуки.

Що робити з технікою, яка стала непотрібною? Спочатку обґрунтувати причину, через яку це сталося, а потім прийняти рішення, як учинити із такою технікою.

Для визначення непридатності ОЗ комісія, призначена керівником суб'єкта держсектору (п. 4 розд. VIII Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Мінфіну від 23.01.15 р. № 11, далі – Методрекомендації № 11):

- оглядає об'єкт, що підлягає списанню;
- установлює причини невідповідності критеріям активу;
- визначає осіб, з вини яких відбулося передчасне вибуття ОЗ з експлуатації, вносить пропозиції щодо їх відповідальності;
- визначає можливість продажу (передання) об'єкта іншим підприємствам, організаціям та установам або використання окремих вузлів, деталей, матеріалів, що можуть бути отримані під час демонтажу, розбирання (ліквідації) ОЗ, установлює їх кількість і вартість;
- складає і підписує акти про списання ОЗ.

Зверніть увагу: визнання об'єкта ОЗ активом суб'єкта держсектору припиняється у разі його ліквідації, вибуття внаслідок продажу, передання без оплати або невідповідності критеріям визнання активом (п. 1 розд. VI НП(С)БОДС 121).

Отже, у вас є два варіанти, щоб позбутися непотрібного ОЗ, а саме: продати його або передати безоплатно.

ОЗ, який працює і виконує свої функції відповідно до технічних характеристик, не можна:

- ліквідувати;
- вважати таким, що не відповідає критеріям визнання активом.

Списання майна

Як передбачено п. 3 розд. VIII Методрекомендацій № 11, списанню підлягають ОЗ, що не можуть бути в установленому порядку відчужені, безоплатно передані та щодо яких не можуть бути застосовані інші способи управління (або їх застосування може бути економічно недоцільне), якщо такі ОЗ морально чи фізично зношені, непридатні для подальшого використання суб'єктом держсектору, зокрема у зв'язку з будівництвом, розширенням, реконструкцією і технічним переоснащенням, або пошкоджені внаслідок аварії чи стихійного лиха та відновленню не підлягають, або виявлені під час інвентаризації як нестача.

Механізм списання об'єктів державної власності, якими є об'єкти незавершеного будівництва (незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи), матеріальні активи, що відповідно до законодавства визнаються основними фондами (засобами), іншими необоротними матеріальними активами (далі – майно), визначено Порядком списання об'єктів державної власності, затвердженим постановою КМУ від 08.11.07 р. № 1314 (далі – Порядок № 1314).

Якщо органом місцевого самоврядування чи головним розпорядником коштів такий порядок не затверджено, то для списання ОЗ слід керуватися Порядком № 1314.

Згідно зі змінами, внесеними до Порядку № 1314 постановою КМУ від 09.09.20 р. № 814, суб'єкти господарювання (далі – СГ), на балансі яких перебуває майно, первісна (переоцінена) вартість якого становить понад 50 тис. грн та яке не використовується, у тому числі морально застаріле та фізично зношене, подають щомісяця до 10-го числа інформацію про таке майно суб'єктам управління (абзац шостий п. 4 Порядку № 1314).

Суб'єкт управління з метою ефективного використання та безоплатного передання такого май-

на іншим СГ, які належать до сфери його управління, або іншим суб'єктам управління оприлюднює отриману інформацію на власному офіційному сайті.

Майте на увазі: відсутність протягом 30 робочих днів із дня оприлюднення інформації стосовно морально застарілого та фізично зношеного майна пропозицій щодо його передання може стати під час списання такого майна підтвердженням неможливості його безоплатного передання в установленому порядку.

Інформація про ОЗ, який не використовується установою, подається суб'єкту управління, який і визначає його подальшу долю.

Бухгалтерський облік

Продаж ОЗ

Відповідно до Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженого наказом Мінфіну від 29.12.15 р. № 1219 (далі – Наказ № 1219, Порядок № 1219), для обліку й узагальнення інформації про доходи від реалізації активів призначено рахунок **72** «Доходи від продажу активів». Водночас:

- за кредитом цього рахунка відображається отримання доходу суб'єктом держсектору або зарахування коштів до державного (місцевого) бюджету;
- за дебетом – списання у порядку закриття субрахунка обліку доходів на фінрезультат виконання кошторису (бюджету) звітного періоду або повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного бюджету (місцевих бюджетів) тощо.

Рахунок 72 має такі субрахунки:

- **7211 (7221)** «Дохід від реалізації активів» – для обліку доходів від реалізації в установленому порядку майна (крім доходів від продажу майна, які вважаються доходами відповідного бюджету);
- **7231** «Доходи державного бюджету від продажу майна» (**7241** «Доходи місцевого бюджету від продажу майна») – для обліку вказаних доходів.

Виходячи з рекомендацій Типової кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку для

відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами,

затвердженій Наказом № 1219 (далі – Типова кореспонденція № 1219), продаж ОЗ (на прикладі комп'ютерів) в обліку відображається так:

(грн)

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		
		Дт	Кт	Сума*
1	2	3	4	5
1	Відображено суму зносу реалізованого ОЗ	1411	1014	35 000
2	Відображено залишкову вартість (за наявності на момент реалізації)	8411	1014	15 000
3	Віднесено до накопичених фінансових результатів вартість ОЗ	5111	5512	35 000
4	Нараховано дохід від реалізації ОЗ	2117	7211	35 000
5	Отримано кошти від продажу ОЗ	2313	2117	35 000
6	Наприкінці звітного періоду закрито рахунки:			
	– доходів	7211	5511	35 000
	– витрат	5511	8411	15 000

* Суми наведено умовні.

Кошти, отримані від відчуження іншого державного майна, перераховуються покупцем на банківський рахунок СГ, що є балансоутримувачем майна (п. 14 Порядку відчуження об'єктів державної власності, затвердженого постановою КМУ від 06.06.07 р. № 803, далі – Порядок № 803).

За наявності у підприємства заборгованості з виплати зарплати кошти, отримані СГ, який є балансоутримувачем майна, насамперед спрямовуються (якщо інше не встановлено законом) на погашення такої заборгованості та заборгованості за податками і зборами (обов'язковими платежами) до бюджетів та державних цільових фондів, пов'язаних із зарплатою, на погашення заборгованості за іншими податками і зборами, а також на інші цілі відповідно до затвердженого фінансового плану.

У Порядку № 803 викладено покроковий алгоритм дій стосовно відчуження об'єктів державної власності шляхом їх продажу.

Безоплатне передання ОЗ

За рішенням суб'єкта управління передання ОЗ може відбуватися в межах одного головного розпорядника. А в разі безоплатного передання між

різними головними розпорядниками у того, який передає, виникають видатки (він списує з балансу переданий ОЗ, дотримуючись рекомендацій п. 1.30 Типової кореспонденції № 1219), а у сторони, яка приймає на бухоблік такий об'єкт, його отримання відображається згідно з п. 1.11 Типової кореспонденції № 1219.

Виходячи з рекомендацій Типової кореспонденції № 1219, внутрішньовідомче передання ОЗ в обліку відображається так:

(грн)

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		
		Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5
Установа, що передає				
1	Відображено вартість переданих ОЗ	5111	1014	35 000
2	Списано суму зносу, нарахованого:			
	– за I квартал 2021 року	1411	5511	875
	– у минулих роках	1411	5512	17 500
Установа, що приймає				
1	Оприбутковано об'єкт ОЗ	1014	5111	35 000
2	Відображено суму зносу, нарахованого:			
	– за I квартал 2021 року	5511	1411	875
	– у минулих роках	5512	1411	17 500

ВИСНОВКИ

Об'єкт ОЗ, що став непотрібним одній установі, може стати у пригоді іншій установі. Як правильно діяти в цій ситуації, ми розказали в консультації. Якщо органом місцевого самоврядування не затверджено порядок списання об'єктів комунальної власності, слід керуватися нормами Порядку № 1314.